

Reissu Pohjois-Norjaan 2015

Johdanto

On ollut pitkä kesä ja vielä huonossa säässä. Pitkä siksi, että olen odottanut loppukesän reissua. Lähtöaikaa on myös jouduttu siirtämään pohjoisen erittäin huonon sään vuoksi, vaikka elokuun alku on ollut kotosalla kesän parasta säätä ja lämpöä on riittänyt. Onneksi ei sentään hellettä. Retkeilytarvetta on korvattu lyhyemmillä reissuilla, joihin on ollut mahdollista lähteä lähes milloin vaan. Liikumme matkailuautolla.

Sitten jo perinteeksi muodostunut sääennuste, joka lupaa niin hyvää, ettei liene edes mahdollista. Meno torstaina Lappiin ja perjantaina Altan ihmeitä katsomaan.

Reissu Pohjois-Norjaan pitää sisällään myös Lapin-reissun. Matka pohjoiseen on pitkä ja myös siitä on pystyttävä nauttimaan. Kohteita kannattaa etsiä ennakolta ja selvittää

mitä kaikkea onkaan mukava nähdä tutussa lapinmaassa. Ajomatkat ja kohteet on suunniteltava siten, että myös matkalla tulee riittävästi liikuntaa pelkän istumisen lomaan. Silloin pakarat kiittävät. Kohteet voivat olla meille vain luontokohteita. Jokunen tunturi tai ainakin vaara on valloitettava. Silloin tuntee olevansa Lapissa. Ja nisäkkäistä toiveena ovat tunturisopuli, sauikko, kirjohylje ja pyöriäinen. Varmat nakit poro ja lammas. Mutta reissu on myös lintubongausta, niitä emme unohda. Ehkä tapaamme jonkun ennen näkemättömän lajin.

Huomenna lähdetään. Kuvassa on alustava reittisuunnitelma, läntistä reittiä ylös ja itäistä takaisin. Ensimmäinen yö Perämeren rannikolla. Ensimmäinen lappituulahdus Aavasaksan näköaloilla ja toinen Ounas – Pallastunturin alueella. Hieman patikointia ja yöpyminen luontoparkissa.

Sitten Altaan kanjonitietä. Myöhemmin Rässimatalikolle muuttavia lintuja katsomaan ja Altasta itä-pohjoiseen Storekorsnes-niemelle tähyttämään Altavuonolle viiteen suuntaan. Pyöriäiset on tällä reissulla pakko nähdä. Tuuli on ennusteissa heikkoa, joten vaahtopäälaineet eivät estä havaintoja. Asiaan on valmistauduttu mm. opiskelemalla. Nyt jos koskaan. Kiikarit ja kaukoputki on puhdistettu ja ovat mukana ja silmälasit siis uusittu.

Rantautuessani laituriin tarttuivat silmälasit purjeveneeseen keulaharukseen, ne jäivät onneksi olkapäälle, mutta kun irrotin käden ottaakseni lasit kiinni, ne luiskahtivat järveen. Ja minä perässä. Ihan totta, veteen.

Tämä tapahtui vain kolme päivää ennen lähtöä eikä palokunnan sukeltaja löytänyt niitä törkyisestä pohjasta. Tuli kiire hankkia uudet etteivät Lapin ihmeet jää näkemättä. Mieleiset sangat löytyivät paikallisesta Silmäasema-liikkeestä. Optikko oli paikalla seuraavana aamuna. Hän vei sangat mukanaan ja valmiit lasit saapuivat vuorokaudessa, sillä hionta tehtiin suomalaisena työnä alle sadan kilometrin päässä. Matkahuolto kiidätti ne liikkeeseen ja minulle. Näin matkaan päästiin aikataulussa heti iltapäivällä. Jippii!

Suunnitelmassa on myös käydä avomerellä vanhempiä ja mutkaisempia teitä Hammerfestissa ja ajella Havøysundin kansallista matkailutietä. Ja takaisin tuttua ja linturikasta Porsangerin vuonon rantaa myötäillen. Sieltä rouva ottanee muutaman liuskakiven puutarhan

rappuihin. Ja minä pari kiveä lisää kiukaaseen. Suunnittelu kannattaa tehdä huolella, ottaa kaikki asiat huomioon ja myös pitää siitä kiinni. Kuten huomaamme myöhemmin.

Kuitenkin kaikitenkin, mieltä kaiheartavat Pohjois-Norjan upeimmat vuoret ja jäätiköt, Lyngen, Oksfjord, Seiland, sillä mikäpä on mieluisampaa pohjolan suomalaisukolle, kuin valkoinen, puhdas ja raikas lumi ja jää. Niistä pitää kesällä mies ja pitkäturkkinen Sepe-koira aina. Ja kumpikin lumipalloleikeistä. Varokaa vain.

Rouva vilukissa on muistettava pitää lämpöisenä ehkä vierihoidolla ja halauksin.

Pohjoiseen

Viimeinkin tuo koko pitkän alkukesän odottamani matka alkoi. Kaaroimme (kantasana kaara) tuttuun tapaan tapaamaan tuttuja lialmeen ja kehumaan reissuamme jo ennakkoon. Sitten vaan tasaisia maisemia ihaillen pohjoiseen. Tie oli selvä ja suurin kesälomaruuhka ohi ja saimme ajella rauhassa hyviä teitä lialmesta Ouluun. Kävimme merenrannalla hieman kiikaroimassa ja nukkumassa, vaikka kahlaajien syysmuuttoa ei juurikaan ollut. Tuuli oli kuitenkin vaikuttava ja auto keinui välillä kuin kehto. Suhinaa ja puuskia oli purjehdusta harrastaneena mukava kuunnella lämpöisessä matkakodissa. Ja tuollaisen rouvan vieressä. Tuulimyllyt pyörittivät siipiään kuin Donkihottia pelotellen.

Seuraavana päivänä alkoi sitten se pidempi ajomatka heti aamusta. Tässä iässä aikainen aamuherätys on arkea lomallakin, joten seitsemältä olimme jo köröttelemässä pohjoiseen. Pieni mukava jaloitteluhetki pidettiin Aavasaksalla. Korppipoikue lenteli paikalla ja tuulihaukan näimme yläpuolelta, kun se käväisi jyrkänteen onkalossa, kahdesti. Pesintäkö?

*upeaa
näköalaa
Aavasaksan
vaaralta*

rohkea retkeilijä jyrkänteellä

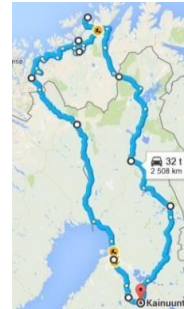
Kettu ylitti tien, ja sehän tiesi onnea ketulle. Ensimmäinen nisäkäslaji tuli.

Lounastauko pidettiin Kuttasen dyyneillä polttiaisten piirittäminä. Niitä oli runsaasti. Ensimmäinen Lapin taiasta. Mutta ylös, ulos ja lenkille, sillä Sepellä oli luonnollinen tarve käydä ulkona. Pikaisesti.

Ajaessa kypsä ajatus muuttaa Ounastunturi – Alta -reittiä läntisemmäksi ja suunnaksi Kilpisjärvi - Skibotn - Alta. Vaan en saanut vastausta rouvalta. Tehdään ihan niin kuin sinä

tykkäät, hän sanoi. Epäilin, että tuo höveliäisyys saattaa tulla vielä eteen jossain toisessa valintatilanteessa. Mutta minkäs teen. Jouduin tekemään ratkaisun viime tipassa. En toki muuttanut suunnitelmia ensimmäistä kertaa. Kyllä takinkääntö onnistuu.

En muka muistanut kääntyä Palojoensuulta Enontekiölle päin, eikä rouva tapansa mukaan neuvonut. Hän oli löytänyt uuden meikkipeilin aurinkolipasta. Minun oli ylläpidettävä jo kuulua huonomuistisuuttani, koska sillä ja heikentyneellä kuulolla, on tunnetusti hyvä perustella monia asioita ja tekemisiään. Tai tekemättömiään. Ihan totta.

kuvassa toteutunut lenkki

Nyt innostuimme pakon edessä ajamaan nopeammin, pidempään ja korkeammalle. Pitkät tasaiset suot ja jängät käsivarren Lapissa ovat metsäsuomalaiselle upea näky. Tällä kertaa emme kuitenkaan pysähtyneet ihaillemaan, sillä sitä ennätti tehdä liikkuvasta autostakin riittämiin. Viimein Suomen ylpeys Saana näkyi. Samoin lunta naapurimaan puolelta. Lämpöistä oli kuitenkin luvassa. Kilpisjärvi on monenmoinen tankkauspaikka, dieseliä, vettä, maitoa ja muuta kiinteämpää elintarviketta. Kannatimme suomalaista kauppaa saituuttamme.

Yövyimme siis turvallisesti Suomessa ja saunoimme ulkomaalaisten kanssa Kilpisjärvellä. Minä ranskalaisen ja italialaisen miehen kanssa. Rouva ei.

Kyllä suomalaisiakin lomailijoita näkyi. Hyvän sään houkuttelemana eteläiset eläkeläiset olivat runsain joukoin liikkeellä. Mutta meiltä Saana jäi valloittamatta, sillä sydämeni ei tykkää noista sadoista pitkos- ei kun poikkihuista, rapuista, vaikka ne luontoa ehkä säästävätkin.

Sää oli parantunut, vain sumua oli laskeutunut tuntureilta. Jatkoimme hyvin levänneinä ja optimistisina lomareissua Norjaan ja kohti merenrantaa. Olihan seikkailu vasta alkamassa. Mennään merelle, sanoin innoissani ja Sepe-koira oikein haukahti. Ei se uimisesta pidä eikä suolaisesta vedestä. Ilmoittipa vain olevansa samaa mieltä. Kuten se silloin tällöin on.

Edellisenä kesänä tuolla samalla tieosuudella paluumatkalla luistelimme vastamäkeen liejuisella tietyömaalla kaivinkoneiden kauhojen seassa ja rekkojen puristuksessa kaiteettomalla uralla. Nyt tie oli tasaista, sileää ja leveää myötäistä uutta asfalttia, eikä tarvinnut pelätä ollenkaan. Jännitys jäi kokematta. Reissun aikana Norjan puolella oli paljon tienperuskorjaustyömaita, tunnelien kaivua ja asfaltointia. Sepe haukkui työmaiden Stopmerkin nostajat. Rikkaalla öljymaalla on varaa. Ja kesällä ne on tehtävä. Nyt norjalaisten on helppo käydä edullisilla ostoksilla Suomen puolella Kilpisjärvellä.

Skibotn ja Lyngen

Automme moottori sammui tuttuun tapaan Skibottenin satamaan. Laskuvesi oli pitkällä ja monenlaista maakravulle oudompaa merilintua ui, tallusteli, lenteli ja vihelteli laskuvesimatalikolla. Harvinaisin meille oli allihaahka. Muitakin lajeja listattiin: oikea haahka, meriharakka, mustalintu, merihanhi, isokoskelo, merimetso, punakuiri, merikotka, punajalkaviklo, merilokki, pikkukuovi, isosirri, karikukko, jne. Mukava lista vai mitä?

Ja tuttu oli navakka tuulikin. Kaukoputken tarkennus oli tarkkaa puuhaa, koska tuuli heilutteli sekä kaukoputkea että kevyttä rouvaa. Sepe meni torkkumaan vanhojen suurten laiturikellukkeiden väliin, mikäs tässä, ja niiden kyljestä löytyi meillekin mukavasti tilaa.

*merenpohjaa ja rakkolevää,
reissun suurin pohjanoteeraus*

Menossa on elokuun loppupuoli ja olimme normaalia myöhemmin pohjoisessa. Ja löysimme ehkä juuri siksi jäätikön vuonon takana vuorrenhuippujen välissä. Ihan oikean jäätikkövirran. Käydessämme täällä aiemmin, jäätikkö oli ollut lumen alla piilossa, mutta nyt ilmeisesti sateinen kesä oli sulattanut lumen jäätikön päältä, ja lähes ikaikainen, sinisen likainen ja halkeillut jäävirta paljastui suurentavan kaukoputkemme avulla. Upeaa. Lähes kaksi kilometriä suoraan merenpinnasta kohoavat Lyngenin Alpit yllättivät taas komeudellaan. Näitä olimme tulleet katsomaan. Olisipa meilläkin tällaisia? Vaikka tuolla pohjanmaalla.

Tuuli kävi satamaan suoraan vuonon poikki, eikä aallokko ollut korkea voimakkaasta tuulesta huolimatta vuorten suojassa.

Valaita

Lyngen-vuono on sataman kohdalla 5 km:n levyinen ja yli 100 metriä syvä. Avomerelle on Skibottenista 80 km ja edelleen vuonon pohjukkaan 20 km.

Kiikarointia, katselua ja välipalaa. Kävin keittämässä kahvit, joimme ne ja kohta kofeiinin terästämin silmin havaitsin kiikaroidessani merellä roisin roiskahduksen. Tuskin itsekään olisin saanut tuollaista aikaan. Ja taas korkeita pärskeitä, ja nyt uskalsin jo sanoa rouvalle ja kovalla äänellä, että vuonolla oli valaita. VALAITA. Tuolla, ja ojensin käsivarttani lähes koskettaen yhtä. Hetkessä rouvan kiikarit suuntautuivat kohteeseen ja kohta hän ryntäsi yllättäen halaamaan

minua. Olimme pudota laiturilta kiviselle merenpohjalle rakkolevien limaiseen syleilyyn. Jopa Sepe heräsi, innostui ja tuli halattavaksi. Siellä oli valaita.

Valas hyppäsi osittain koholle merestä, tylppä pää kohosi vauhdilla ja meri kuohui valkoisena. keho pamahti veteen ja pärskeet lensivät sivulle metrien korkeuteen ja päähän. Kohta samanlainen hyppy suoraan satamaa kohti ja valaan pisaranmuotoinen poikkileikkaus näkyi upeasti. Korkea selkäevä ja valkea vatsa kuohujen seassa. Kohta näkyi vesisuihku ja sitten syvyyteen sukeltavan valaan pyrstö kohosi vedestä. Voi perskutarallaa, uskomatonta, kannatti elää tähän päivään saakka. Nyt vaikka harmaakaihi saa tulla. Noiden suurten hammasvalaiden, miekkavalaiden, iloittelua ja rajua kalastusta näkyi kymmenkunta minuuttia. Ne olivat koonneet porukalla kalaparven, kattaen näin lounaansa lahdelle. Istuimme onnesta sykkyrässä laiturilla ja sain osakseni kovasti kiitosta reittivalinnastani. Ensin oikea jäävirta ja nyt miekkavalaita. Haaveemme oli toteutunut ja näimme valaat paremmin kuin merelle järjestetyissä, aallokossa pahoinvointia aiheuttavista, järjestetyistä valassafareista. Ainakin jos uskomme internet kirjoituksiin valassafareista ja miksipä emme uskoisi.

sporttinen miekkavalas vauhdissa

Olin salassa toivonut jotain tällaista, sillä aiemmin kesällä uutisoitiin, että Tromsøn lähivuonoon oli kulkeutunut silliparvien perässä valaita. Niitä oli ollut lähes satakunta.

Nousimme jalkeille ja tähyilimme vuonolle haikeina, mutta toivorikkaina ja kas, siellä sukelteli rauhallisesti merenpinnasta koholle tuleva pitkä merikäärme. Sen selkä tuli näkyviin, keho liukui eteenpäin ja viimein pienehkö selkäevä nousi pinnalle painuakseen sitten taas veden alle. Takuulla 10 metrin pituinen. Samanlaisia merikäärmeitä havaittiin vielä muutaman minuutin välein poistumassa vuonolta avomerelle päin. Ne olivat lahtivalaita, todennäköisimmin havaittavia hetulavalaita vuonoissa.

Valokuvia ei noin kaukaa saanut eikä edes maltettu yrittää. Tyydymme siis näihin googlen valaskuviin.

Tuolta lahtivalas näytti käydessään pinnalla ja edetessään veden halki.

Voi herran pieksut. Uskomatonta. Kaksi eri valaslajia samalla reissulla, samassa paikassa, kenties samaa kalaparvea hyödyntämässä. Ja me olimme siellä samaan aikaan.

*Lyngen
vuonolla*

Etenimme päivän mittaan Lyngen-vuonon rantaan kauemmaksi Spåkenesiin. Niemi oli menettänyt linnustonsuojelualan statuksen, mutta paikka oli muuten ennallaan. Lumihuippuiset vuoret ja merilintuja, mm. merikihuja, merikotka, punakuireja ja harmaahaikara. Kiikaroidessamme, ja kaukoputkella varmistaen, teimme havaintoja kirjohylkeistä ja saukosta. Merellä oli kalaparvien kimpussa siellä täällä kalansyöjälintujen tihentymiä uimassa ja sukellelemassa. Lokkeja, merimetsoja ja lunneja. Kaukoputkella näkyi jopa lunnien nokan värit. Juuri ja juuri. Niillä näytti olevan ruoka-aika.

Tarkasti ja pitkään katsottaessa lintuparvien luona pyöri myös pyöriäisiä. Jos merenkäynti on kova, noita on lähes mahdoton huomata. Minkäänlaisia vesisuihkuja ne eivät puhaltaneet.

Siis mitä? Kyllä vaan. Merestä löytyi jo kolmas valaslaji. Pienin niistä l. pyöriäinen. Nimi on oikein osuva. Ne pyörähtelivät pinnan läpi näkyville selkävillä vilahtaen ja saman tien taas näkymättömiin. Ja taas pinnalla käynti. Ja taas kohta, ainakin kalastaessaan.

Pohjois-Norjaa

Nyt oli viimeinkin aikaa hengähtää ja tyytyväisin mielin jatkaa sightseeingiä upeissa vuonomaisemissa. Mutkaiset tiet ja reipas rekkaliikenne antoivat jännitystä ajamiseen. Koin todella nautintoa ajamisesta noissa maisemissa. Sai ajaa rauhallista tahtia. Muistin toki katsoa välillä hymyillen myös rouvaa, sillä hän oli mitä onnellisin valashavainnoista, maisemista ja koirastaan. Ukosta puhumattakaan.

Sää oli loistava, kuten ennusteet olivat luvanneet. Taivaalla ei ollut pilviä ollenkaan. Kaikki oli mennyt nappiin. Mieleen tuli mitä hyvää vielä voikaan tapahtua reissussa. Tämä viimeinen reissu sai jo tässä vaiheessa lupauksen uudesta ensi kesän reissusta.

Tunturikoivikossa kasvoi lampaista.

Pärrä-enkelit johdattivat sarvipääruuhkan läpi.

Nisäkkäitä siis nähtiin, mutta kovasta tähystyksestä ja tauoista huolimatta enemmiltä valashavainnoilta vältyttiin ja niin matka edistyi Altan kaupunkiin. Olimme nyt siinä, mistä seikkailun oli ollut tarkoitus alkaa.

Ohitimme tutun paikan tällä kertaa nopeasti, sillä laskuvesi oli alkamassa ja oli kiire Rässivuonon matalikolle odottamaan saapuvia lintuja. Kahlaajasumaa ei kuitenkaan tullut katsottavaksi. Eihän vuono ollutkaan lintuharrastajien suosima.

Kylpijä suolavedessä. Laskuveden aikaan pienen kahlaajan, tyllin, jalat ylsivät pohjaan.

Jatkoimme siis eteenpäin yläköö itään ja pohjoiseen päin.

Täällä maantie käy tosi korkealla ja kasvillisuus on silloin matalaa. Tunturikoivikot loppuivat nousussa ja vain sitkeimmät varvut ja vaivaiskoivut peittivät maata.

Siellä me viihdyimme ja yövyimme vanhalla tiepohjalla näin komeissa maisemissa ja hiljaisuudessa valoisan taivaan alla. Edes korvien tinnityssuhinaa ei kuulunut.

Kavereina olivat ampuhaukka, kapustarinta, pikkukuovi, sinirinta, lapinkirvinen, lapinsirkku, mutta ei hyttysiä. Mutta Sepelle ei löytynyt lunta piehtaroitavaksi ja palloteltavaksi. Se olisi ollut koiralle elämys.

Valassaarella (Kvaløya)

Hammerfest, yksi pääkohteistamme, Valassaaren helmi, on Pohjois-Norjan vanhin kaupunki ja kuuluisa keskustastaan, historiasta ja monipuolisista palveluista. Ja öljystä. Sieltä löytyy kaikkea mitä viikinki, turisti tai maahanmuuttajat tarvitsevat.

Jatkoimme kuitenkin kaupungin halki enemmän töppäilemättä ja vain lievästi eksyen, koilliseen jäämeren rantaan Forsøl:iin. Sieltä löytyi suojelusalue, historiallisia asumusten jäänteitä (kuoppia) ja aivan vitivalkoinen hiekkaranta.

Olimme paikalla hyvissä ajoin aamupäivällä, ennen paikallisia käsipohjauimareita, lapsia. Kiipesimme pikkuhiljaa korkealle rantakalliolle eväsreppuinemme, istahdimme pehmoiselle mättäälle ottamaan aurinkoa ja nauttimaan pohjoisen jäämeren rannan lämmöstä.

Tuulenvire kuivasi hien paidasta ja ohimoilta. Kiikari vaakaan ja havaintoja tekemään. Mitäpä muuta kuin pyöriäisiä taas. Kauempana ehkä delfiinejä? Ja minä otin nokoset.

rasvatyyntä jäämerta

Lähes koko reissun jatkunut tyyni sää ja sitkeä tähystäminen merelle kiikaroimalla mahdollistivat meidän upeat valashavainnot. Kun kyselin aiemmin neuvoja pyöriäisiä nähneiltä, he sanoivat, että istu korkealla kalliolla ja pitkään. Skibottenin tapaus oli sen sijaan poikkeuksellinen ja harvinainen ja siinä meillä oli onnea mukana.

Paluumatkalla pysähdyimme Hammerfestiin ja ihastuimme paikkaan todella. Rakennukset olivat vanhemmassa ydinkeskustassa kiinni toisissaan ja kadut olivat kapeita, ilman

kärkikolmioita. Pidimme kaupungista paljon. Olihan se vaihtelua luonnonseurantaan. Liikenteen ja ihmisten seuranta. Jospa muutammekin sinne ensi kesänä, koska siellä on niin kaunista, eksoottista ja lämmintä. Emme edes tiedä mitä kaikkea hyvää siellä on. Sittenhän se selviää. Mutta kärkikolmioita voisi kyllä pystyttää pääkadun varteen *Kerrostalo peruskallioon nojaten*

H

Hammerfest City tuulilasin läpi katsoen.

Luulisin omakotitalojen lämpiävän sähköllä, vaikka piipunnäköisiä tötteröitä oli talojen katoilla. Ilmanvaihtoa lämmön talteenotolla? Mitä mahtaa polttopuukuutio täällä maksaa?

Lähes kaikki rakennuskelpoinen maa oli otettu käyttöön ja kaupunki oli laajentunut vuonon rannoille ja tunturien rinteisiin. Kaupunki oli levittäytynyt kolmelle lahdelle kaikkiin tasaisiin paikkoihin.

Energinen paikka.

esikaupunkia näköalalla

Läheisessä tunnelissa oli tapahtunut juuri ennen Hammerfestiin saapumistamme jonkin asteinen ympäristövahinko. Maantien pinta oli märkä kilometrin matkalla ja autoon tuli voimakas, pilaantuneen turskan haju, joka säilyi autossa yllättävän pitkään. No Norjassa ollaan.

Tuossa tunnelissa emme halunneet enää käydä ja paluumatkalla käänsimme keulan vanhalle vuonon rantaa myötäilevälle rinnakkaistielle. Siellä oli heti loistava paikka pysähtyä. Tilavalta levikkeeltä näkyi Seiland-saaren kansallispuisto ja vuoret lumi- ja jäätikkölakineen. Jyrkänteen alla oli voimakas, ajoittain pyörteitä muodostava vuoroveden merivirta.

Siinä aurinkoisella levikkeellä päätimme yöpyä ja levähtää hektisen bongamisen lomassa voimia keräten. Läheisen jyrkän tunturin huipulla tuuli. Piekana tuli tarkastamaan meidät. Se jökötti täysin paikallaan siipiään lekuttamatta minuuttikaupalla. Vain pää kääntyili sen tutkiessa meitä ja Sepe-koiraa. Puuskan tullessa siivet menivät suppuun. Pelkkiä sulkiaan säätämällä se siis syöksyi tasan tuulen nopeudella loivasti alaspäin ja nouseva tuuli piti korkeuden ennallaan. Paikassa nähtiin lisäksi merikotka, isolokki, pikkukajavia, meri- ja karimetsoja, merikihu ja riskilöitä. Kiitos rouvan muistiinpanojen.

Paikka oli Svalsundet, Valaslahti. Eikä aikaakaan, kun vuonolta löytyi pinnalla piipahtavia pyöriäisiä. Ja sitten kauempaa myös nopeammin uivia ja suurempia, kaarevaselkäeväisiä

delfiinejä. Uusi valaslaji. Tarkempi lajitunnistus ei onnistunut taaskaan noin etäälle. Linnuilla lajilleen tunnistamaton on useimmiten kaakana, olkoon siis valailla kaavalas (kaukana valas).

Paikallinen kalastaja seurasi sekä pyöriäisiä että meitä kaloja juksatessaan. Katselimme valaita illan ja vielä seuraavan aamupäivän. Näimme pyöriäisemon poikasensa kanssa kapeassa vuorovesivirrassa, seurasimme sitä ylhäältä rantatieltä. Vatsapuoli oli vaaleampi kuin selkä ja kyljet, jotka minun silmissäni olivat ilta-auringossa ruskeita, hapettunut kupari. Ne ilmestyivät yllättäen pinnalle jossakin ja kun kiikarin sai osumaan, pää olikin jo pinnan alla.

Nyt meidän saldo valaslajeista on uskomaton neljä lajia. Kolme hammasvalaisiin kuuluvaa ja yksi hetulavalas.

Porsanger

Iltapäivällä jäämereltä ajelehti yläpilveä ja päätimme lähteä pois hyvän sään aikaan. Halusimme säilyttää toteutuneen unelman täydellisenä: vuoria, merta, lämpöä ja aurinkoa, sekä merilintuja ja valaita. Ja liian vähän unta.

Kohta ajelimme uskomattoman kauniin ylänkömaan tietä Porsangerin vuonolle ja kuin suunniteltuna siellä oli laskuveden aika. Käväisimme Kistrandin kirkkomaan matalikolla lähes turhaan ja huristelimme sitten suuremmalle, Stabbursnesin suojelualueen laajalle vuorovesimatalikolle staijaamaan lintuja. Läheisellä vuorentörmällä oli piekanaperhe lentoharjoituksissa, laiduntavia merihanhia oli etäällä saarella, lähellä ”rölkiviä” puolikesyjä suokukkoja, merikihu lennossa, lapinsirri, mustaviklo, jne.

*lättä
jälkiä*

*suokukko
ja liejumatoja*

Kokonaisuudessaan reissu jäi lintujen osalta valaiden varjoon, eikä eliksiä saatu. Toiveina olivat olleet torvinokkainen myrskylintu ja joku keijulaji jäämeren rannalta. Olimme myöhässä. Suuri osa linnuista oli jo lähtenyt pesimäalueiltaan maailmalle (ja merelle).

Jätimme vierailun Porsangerin vuonolla lyhyeksi, sillä olimme vierailleet siellä viimeksi ajan kanssa v.2011. Siitä tarinaa aiemmassa pakinassani Reissu Pohjois-Norjaan 2011.

Etelään

Olimme siis hyvin tyytyväisiä reissuun ja valmiit palaamaan kotiin, kun viileä tuuli virisi pohjoisesta. Olimme myös saaneet viestin, että sisareni olivat kokoontuneet viikoksi Pohjois-Savoon lomaillemaan, ja kutsun tulla tapaamaan heitä, onneksi ihan kiirehtimättä. Lähes kaikki elämäni naiset olisivat paikalla, Rouva ja kolme Suomessa asuvaa sisartani. Vain tytär pikkutyttäreineen puuttuivat.

Kaksi yöpymistä Lapissa oli edessä. Ensimmäinen yö majailtiin korkealla Inarinjärven yläpuolella Tuulispäällä. Saimme olla keskenämme P-alueella. Paikan aiemmasta suosiosta kertoi kuitenkin aivan täysi roskis.

Parhaimmat näköalat Inarinjärvelle olivat, kun nousi läheiselle linkkimastolle ja pois ajaessa tuulilasin läpi. Siellä patikoitiin pieni lenkki kauniissa tunturikoivu/mänty metsässä Tuulispäälle, jossa evästeltiin katoksessa ja asioitiin käymälässä.

Inarinjärven ja

Ukonjärven karut, kivistä rannat ja luodot ja alueen komeat männiköt saivat suomalaisen retkeilijän rakastamaan taas kotimaataan. Eikä ihme, sillä sää oli täällä vieläkin lämpöisempi kuin jäämeren rannalla ja auringonpaiste jatkuvaa.

Vielä pari kuvaa Tuulispään mänty / tunturikoivu metsästä

Vasemmalla sulavesilammikko ja oikealla kenttää, josta kunta on viety kauan sitten viherrakentamiseen? Varvikko oli uusiutumassa. Pikkuhiljaa.

Hyväkuntoinen tie veti vauhdilla etelään, mutta pakottauduimme patikoimaan Urupäälle poroja katsomaan ja minä ja Sepe ottamaan nokoset.

Ja kun se on niin helppoa, ajoimme saman tien Kaunispään huipulle katsomaan taaksepäin, Urupäätä. Tuolla kävimme äsken.

Ohjaamossa tuli jälleen kuuma, kun aurinko porotti tuulilasista napaan. Kun ohjaamon lämpötila kohosi yli 27 asteen joutui nopeutta hidastamaan ja avaamaan sivuikkunan. Rouva jatkoi edellisvuoden tapaa käydä välillä uimassa. Uimapuvut olivat siis tarpeen tälläkin pohjoisen reissulla, mutta toppavaatteita ei tarvittu ollenkaan. Ohjat ohjaamossa otti rouva tunniksi. Ratin takaa hän myös tervehti vastaantulevia karavaanareita kättä liikauttamalla. Yleensä hänellä on jalat kojetaululla torkkumassa tyynyn päällä. Kun pääsin viimein itse kuljettajaksi, ohitimme traktorin ja ajonopeus kasvoi taas ennalleen.

Reittivalinnaksi tuli valtatie 5, koska sen pinnoitteet olivat kunnossa ja suurimman ajan saattoi ajaa liiankin kovaa vauhtia. Poroja oli siellä täällä, mutta ne oli ilmeisesti opetettu kulkemaan tienreunaa. Tai suomalainen poro on jalostunut luonnollisella tavalla, liikennekuoleman kautta. Poroista jäi mieleen, että norjalaisilla vuonoporoilla joita näimme, oli suuremmat ja komeammat sarvet kuin suomalaisilla. Vaatimia ja vasoja meren rannoilla ei montaa näkynyt.

Yövyimme Kemijärven keskustassa hyvin siistillä leirintäalueella peseytyen ja kaikin puolin siistiytyen. Matkamunistoksi tuli pukuhuoneeseen unohtunut vanha mutta paras, nopeasti kuivuva vohvelikuviainen pyyhkeeni.

Nyt avasin ensikertaa läppärin reilun viikon jälkeen ja katsoimme hitaalla yhteydellä uutisia YLE-areenasta ja nettilehdistä. Maailma oli pysynyt paikallaan. Suomi lamassa.

Yöllä rouvaa askarrutti toistuva vah -ääni. Kuin jonkun pumpun tai ankan ynähdyks. Aamulenkillä läheisen uimarannan nurmikentältä, minun vielä nukkuessa, sylliseksi selvisi komea vaalea tiibetinhani.

Menimme sitten yhdessä kuvaamaan kesyhyköä otusta, mutta se oli tietenkin uinut kauemmaksi saareen. Ja näytti valkoiselta Akka Kebnekaiselta.

Loppumatka sujui sujuvasti taukoja vältellen ja ohjaamo tuulettaen.

Mukavan reissun lopuksi tapasimme sisariani ja siellä vietettiin sitten 70-vuotisjuhlia kuukausia ennakkoon. Ei vuosia.

Viimein pääsimme kotiin.